

Ziekenhuisverblijven van patiënten van 65 jaar en ouder in 2019

federale overheidsdienst
**VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU**

DGGS - Gezondheidszorg
Dienst Data en Beleidsinformatie
Dienst Acute en chronische zorgen

.be

Samenvatting

In dit rapport worden enkele gegevens omtrent de demografie en de ziekenhuisverblijven van personen van 65 jaar en ouder besproken¹. Reeds verschillende decennia ziet men in de Westerse landen immers een vergrijzing van de bevolking optreden. In 2019 was in België net iets minder dan 19% van de bevolking 65 jaar of ouder. Dit komt overeen met 2.165.300 personen, met respectievelijk 952.513 mannen en 1.212.787 vrouwen².

We observeren dat 38,22% van de patiënten, die in 2019 in een ziekenhuis verbleven in een klassieke hospitalisatie (39,27%) of daghospitalisatie (37,61%), 65 jaar of ouder was. We stellen vast dat in absolute cijfers meer vrouwen dan mannen uit deze leeftijdscategorie in het ziekenhuis worden opgenomen. Wanneer we deze cijfers echter in verhouding met het bevolkingsaantal van personen van 65 jaar en ouder bestuderen, zien we een omgekeerd opnameprofiel en zien we dat, in verhouding, meer mannen dan vrouwen worden opgenomen in het ziekenhuis.

Het aantal daghospitalisaties bij personen van 65 jaar en ouder ligt hoger dan het aantal klassieke hospitalisaties. Echter, we stellen vast dat naarmate de leeftijd stijgt het verschil tussen het aantal daghospitalisaties en klassieke hospitalisaties daalt en dat vanaf de leeftijd van 85 jaar het aantal klassieke hospitalisaties groter wordt dan het aantal daghospitalisaties.

Naarmate de leeftijd van de patiënt stijgt, stijgt het aantal overlijdens bij een klassieke hospitalisatie eveneens van 3,2% voor de leeftijdsgroep 65-74 naar bijna 10% voor de leeftijdscategorie 85 jaar en ouder.

In 2019 werden 47.434 personen van 65 jaar en ouder na een klassieke ziekenhuisopname opgenomen in een woonzorgcentrum. Dit betreft 6,1% van alle klassieke hospitalisaties. Hierbij werden meer vrouwen dan mannen doorverwezen.

Tot slot merken we op dat de gemiddelde verblijfsduur in een ziekenhuis toeneemt naarmate de patiënt ouder is en dat vrouwen van 65 jaar en ouder gemiddeld langer in het ziekenhuis verblijven dan mannen.

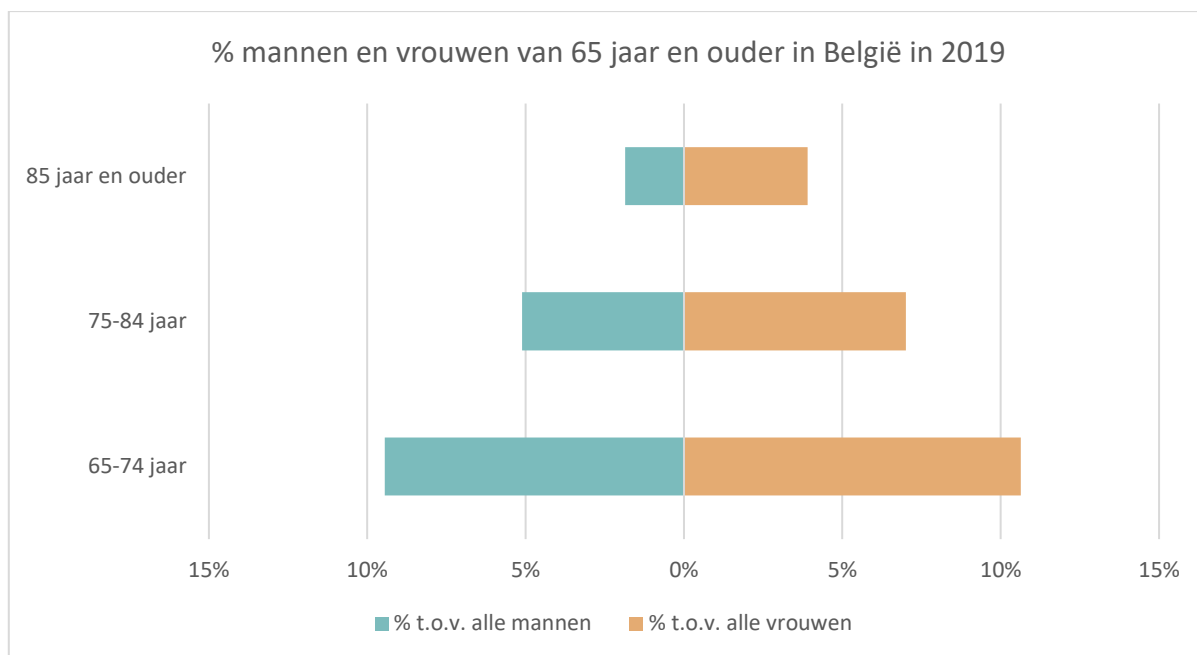
¹ Dit rapport betreft enkel cijfergegevens van personen met een domicilie in België.

² Bron: STATBEL

DEEL I: Demografie van personen van 65 jaar en ouder

Voor we de gegevens omtrent de ziekenhuisverblijven van personen van 65 jaar en ouder onder de loep nemen, geven we allereerst een aantal demografische cijfers weer aangaande deze bevolkingsgroep. België telde in 2019, 2.165.300 inwoners van 65 jaar en ouder³. Dit betreft iets minder dan 19% van de bevolking. Hieronder kan u de bevolkingsaantallen per leeftijdsgroep en geslacht terugvinden.

Uit deze cijfers blijkt dat het percentage vrouwen van 65 jaar en ouder groter is dan het percentage mannen wat in lijn ligt met de levensverwachting in 2019, die 80,4 jaar bedraagt voor mannen en 83,6 jaar voor vrouwen³.

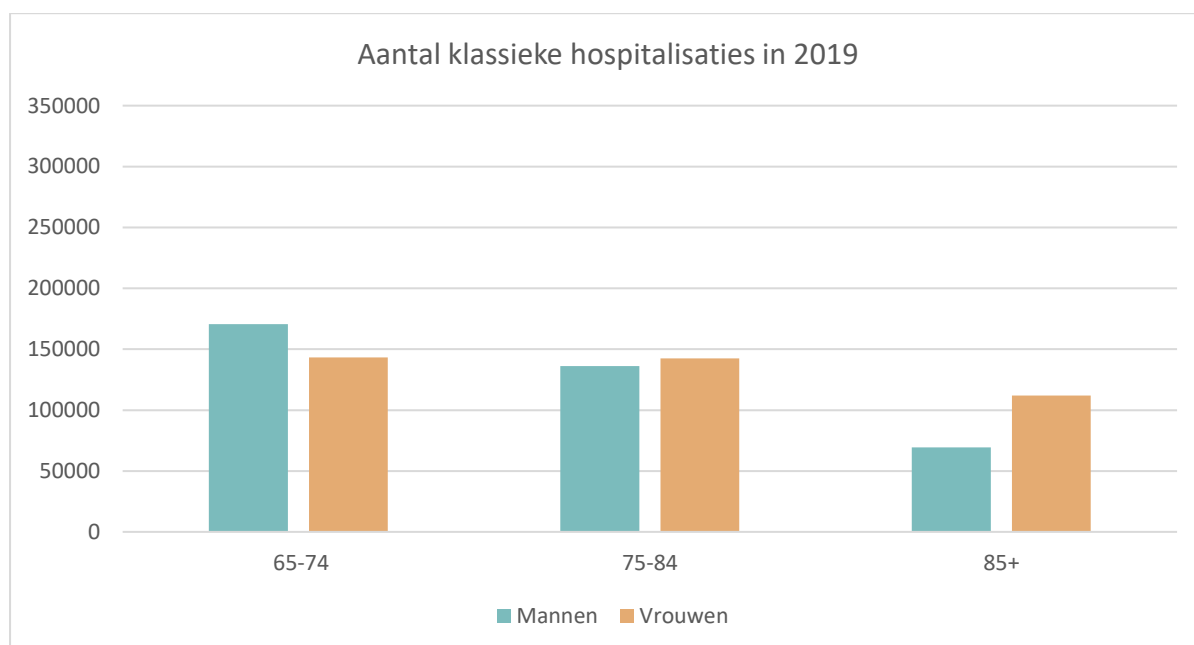
³ Bron: STATBEL

DEEL II: Ziekenhuisverblijven bij personen van 65 jaar en ouder

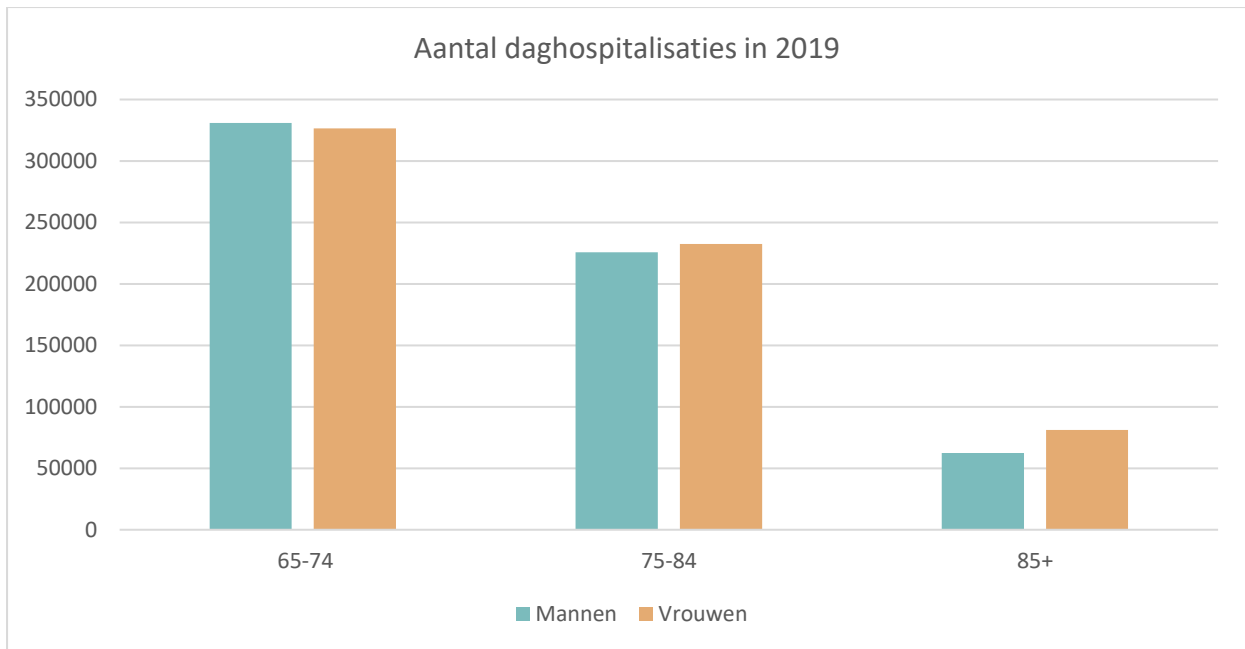
1. Aantal verblijven per geslacht en leeftijdscategorie

In 2019 werden in totaal 5.318.147 verblijven in daghospitalisatie of klassieke hospitalisatie geregistreerd in het ziekenhuis. Meer dan één derde van deze verblijven (38% of 2.032.684 verblijven) waren verblijven van personen van 65 jaar en ouder. Voor deze groep van personen vonden 773.762 verblijven in klassieke hospitalisatie en 1.258.922 verblijven in daghospitalisatie plaats. Het betreft in totaal 956.428 unieke patiënten⁴ van 65 jaar en ouder waaronder 445.277 mannen en 511.151 vrouwen.

We stellen vast dat voor de leeftijdscategorie van 65 tot 74 jaar meer mannen opgenomen worden in het ziekenhuis dan vrouwen. Dit zowel voor daghospitalisatie als voor klassieke hospitalisatie. Vanaf 75 jaar observeren we een verschuiving waarbij meer vrouwen dan mannen opgenomen worden in het ziekenhuis.

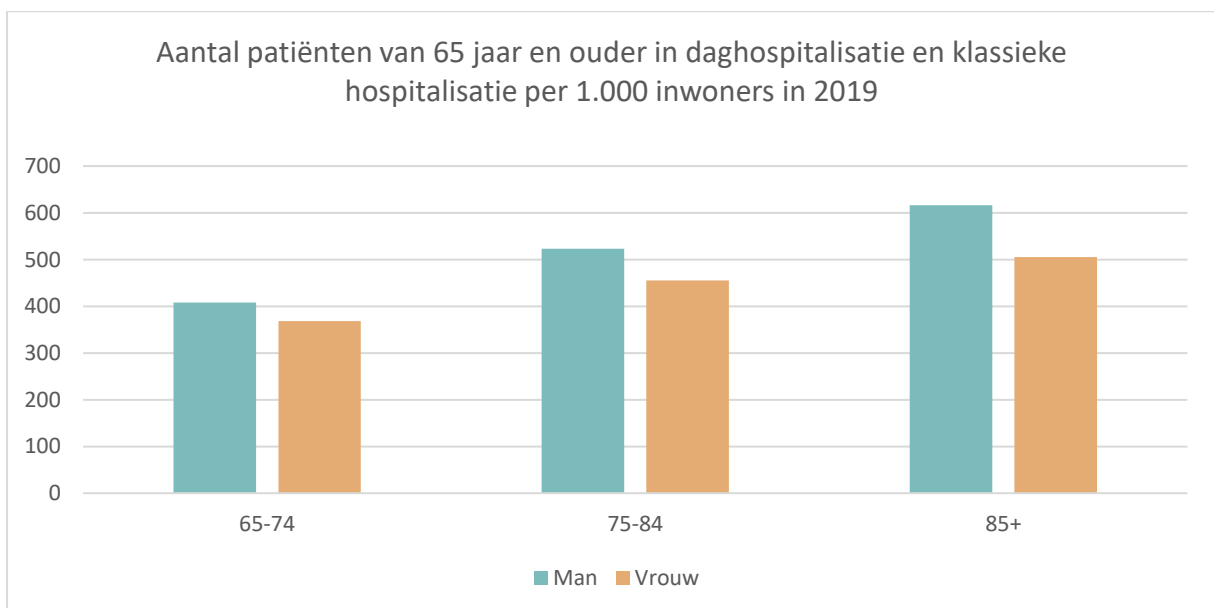

⁴ Omwille van het ontbreken van een uniek patiëntnummer overheen de ziekenhuizen, is het mogelijk dat een patiënt meerdere keren werd in rekening genomen indien hij in verschillende ziekenhuizen werd opgenomen in 2019.

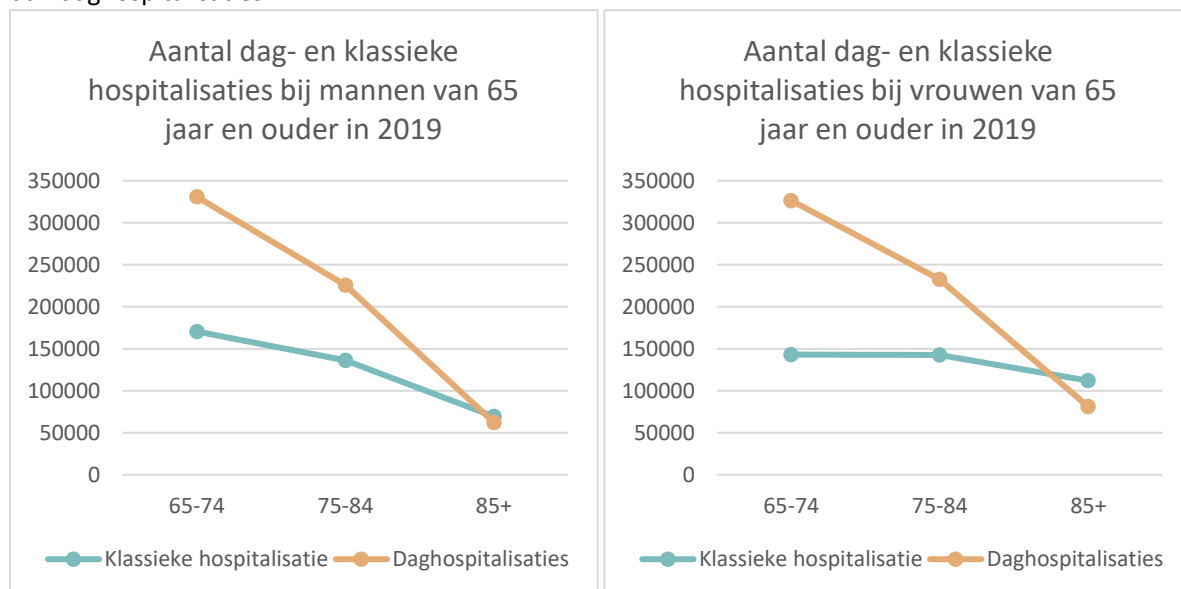
2. Aantal patiënten per 1.000 inwoners

Wanneer we het aantal patiënten in daghospitalisatie en klassieke hospitalisatie bekijken in verhouding met het bevolkingsaantal observeren we dat over alle bestudeerde leeftijdscategorieën, vrouwen in verhouding minder worden opgenomen in het ziekenhuis dan mannen.

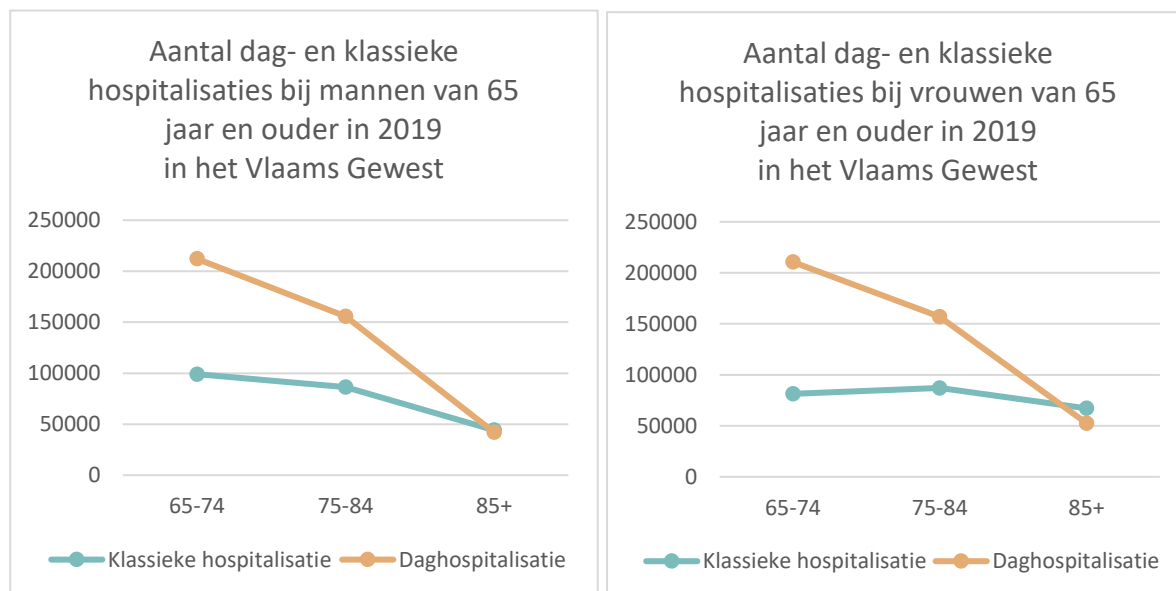

3. Verhouding klassieke hospitalisaties ten opzichte van daghospitalisaties

Sinds 2014 stellen we in België een hoger aantal daghospitalisaties dan klassieke hospitalisaties vast⁵. Wanneer we deze verhouding analyseren bij patiënten van 65 jaar en ouder, zien we dat in deze groep het aantal daghospitalisaties eveneens hoger ligt dan het aantal klassieke hospitalisaties. Dit aantal neemt echter af naarmate de leeftijd van de patiënt toeneemt. Vanaf de leeftijdscategorie van patiënten van 85 jaar en ouder kantelt de curve en zijn er, zowel voor vrouwen als mannen, meer klassieke hospitalisaties dan daghospitalisaties.

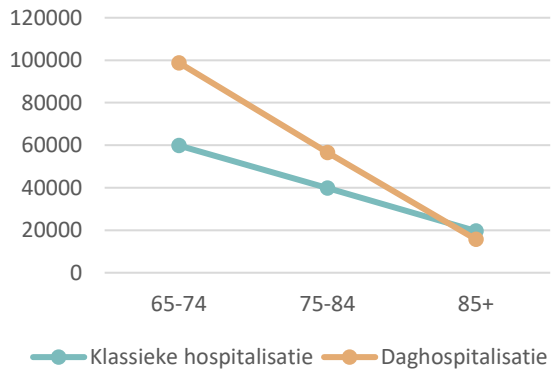

Wanneer we deze gegevens per gewest bekijken, zien we dat deze over alle gewesten de nationale trend volgen.

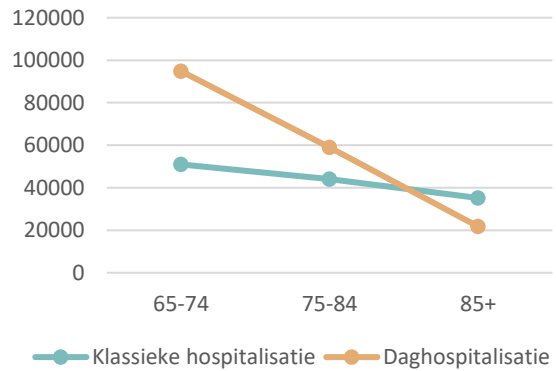

⁵ Bron: <https://www.gezondbelgie.be/nl/blikvanger-gezondheidszorg/algemene-ziekenhuizen/zorgactiviteit-binnen-de-algemene-ziekenhuizen/ziekenhuisverblijf/evolutie-van-het-aantal-verblijven-contacten>

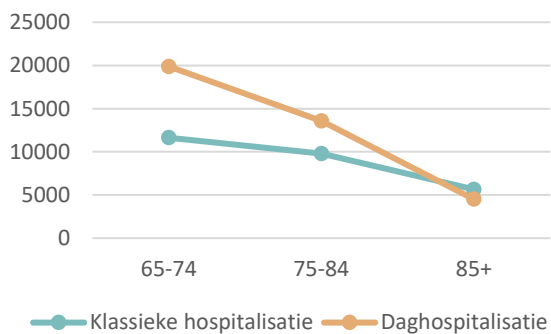
Aantal dag- en klassieke hospitalisaties bij mannen van 65 jaar en ouder in 2019 in het Waals Gewest

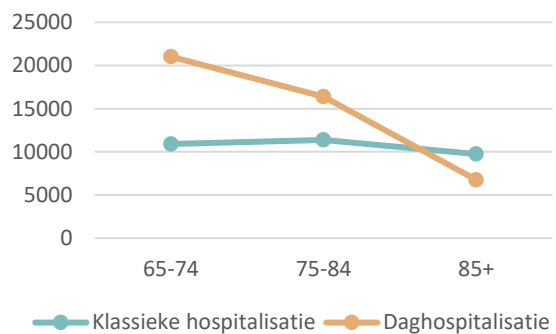
Aantal dag- en klassieke hospitalisaties bij vrouwen van 65 jaar en ouder in 2019 in het Waals Gewest

Aantal dag- en klassieke hospitalisaties bij mannen van 65 jaar en ouder in 2019 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Aantal dag- en klassieke hospitalisaties bij vrouwen van 65 jaar en ouder in 2019 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

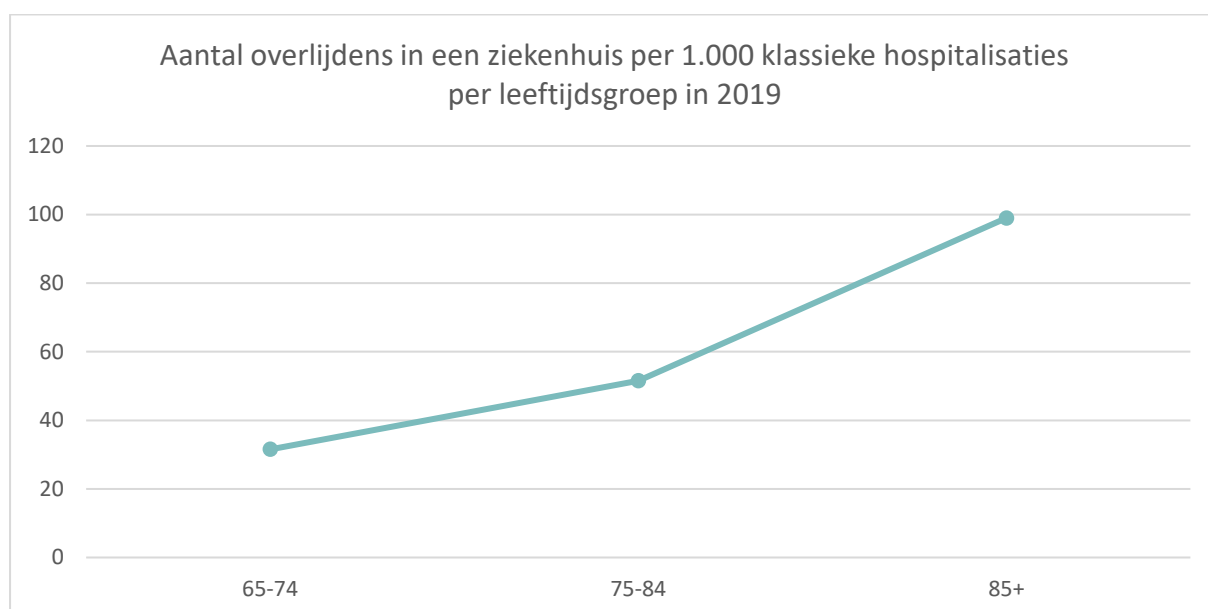

4. Overlijdens bij personen van 65 jaar en ouder

In 2019 kende België 11.490.000 inwoners en 108.745 overlijdens wat het bruto-sterftcijfer⁶ op 9,5‰ brengt. In België is het bruto-sterftcijfer de laatste 10 jaar stabiel rond de 9,7‰⁷. Wanneer we de sterftcijfers specifiek bekijken voor personen van 65 jaar en ouder, observeren we in 2019 in België 2.165.300 personen waarvan 92.520 in dat jaar overleden. Dit geeft een bruto-sterftcijfer van 42,2‰.

4.1. Overlijdens in een ziekenhuis tijdens een klassieke hospitalisatie per leeftijdscategorie en geslacht in 2019

In 2019 overleden 55 patiënten van 65 jaar of ouder per 1.000 klassieke hospitalisaties in het ziekenhuis (54,56‰). Wanneer we dit cijfer uitsplitsen per leeftijdsgroep, stellen we vast dat een patiënt overleed in 31,52‰ van de verblijven in de leeftijdsgroep van 65 tot 74 jaar tijdens een klassieke hospitalisatie, 51,57‰ in de leeftijdsgroep van 75 tot 84 jaar en 98,98‰ in de leeftijdsgroep van personen van 85 jaar en ouder.

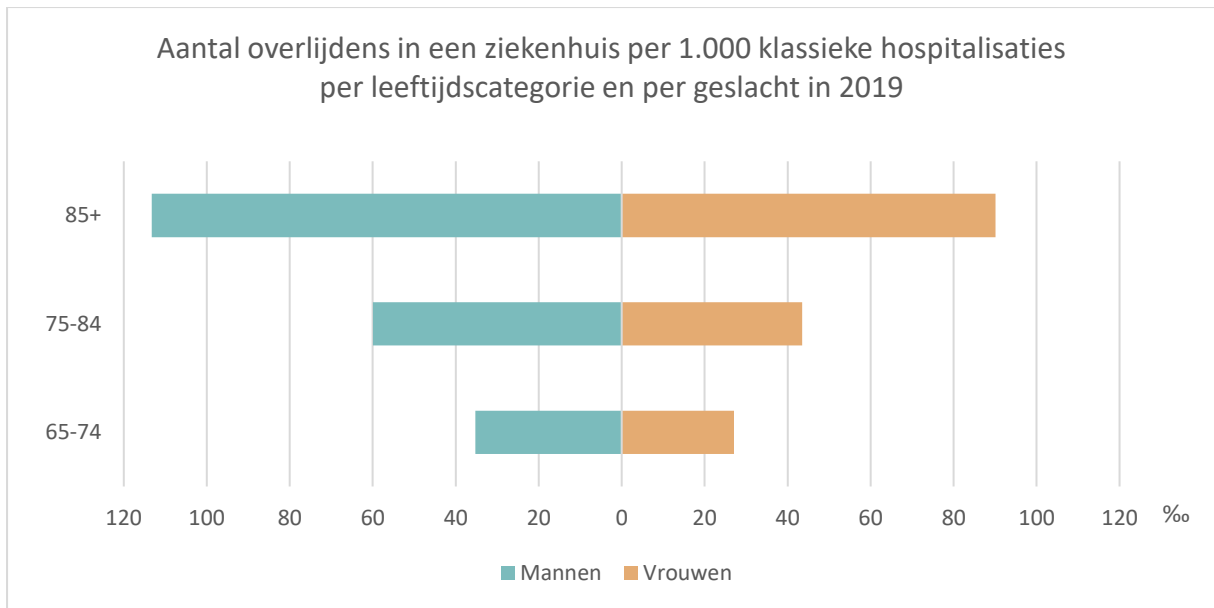

Het geslacht heeft eveneens een invloed op de proportie overlijdens in een ziekenhuis tijdens een klassieke hospitalisatie. Zo ziet men in alle leeftijdsgroepen een groter aantal overlijdens per 1.000 patiënten bij mannen.

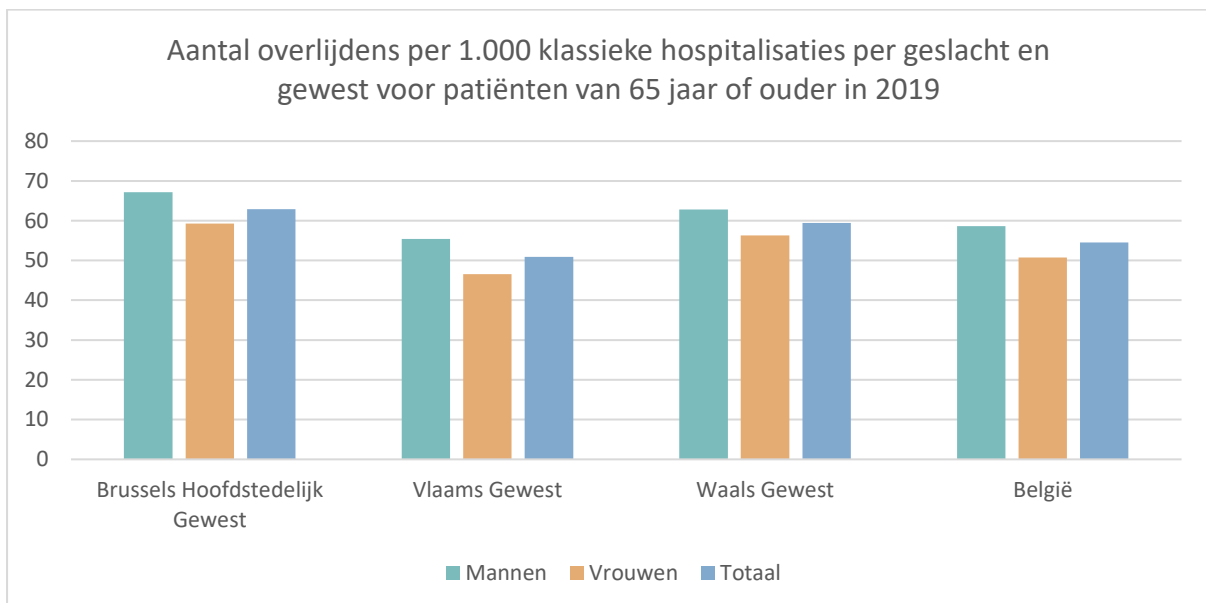
⁶ Het bruto sterftcijfer geeft het aantal geregistreerde sterfgevallen in een land weer gedeeld door de overeenkomstige populatiegrootte.

⁷ Bron: STATBEL

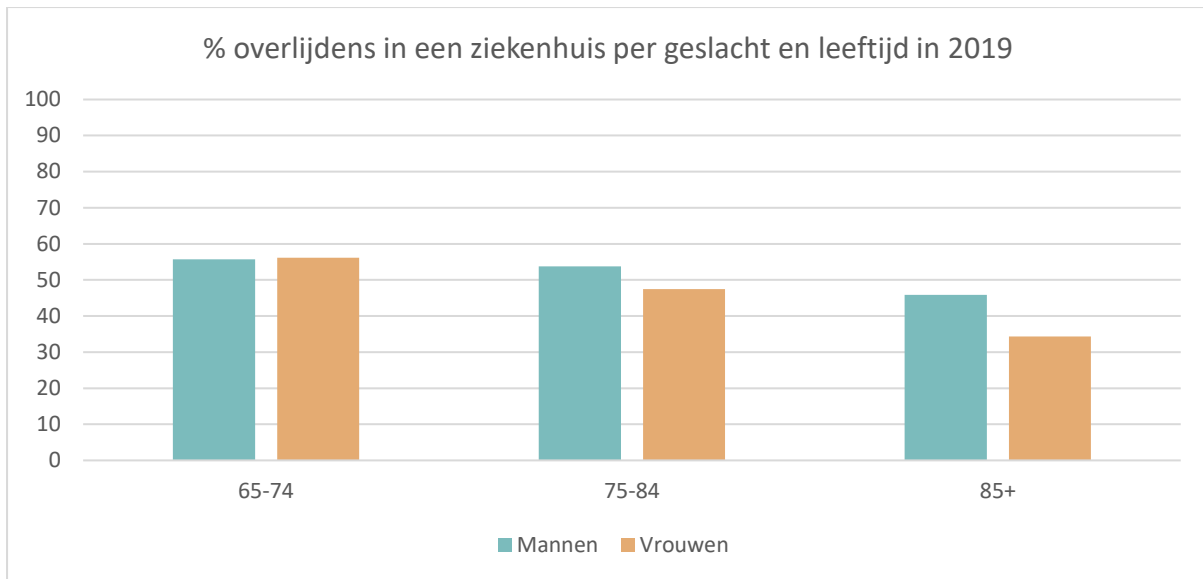

Over de gewesten heen zien we dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 62,9 patiënten van 65 jaar en ouder per 1.000 klassieke hospitalisaties overleden in 2019, in het Vlaamse Gewest 51,0 en in het Waalse Gewest 59,4.

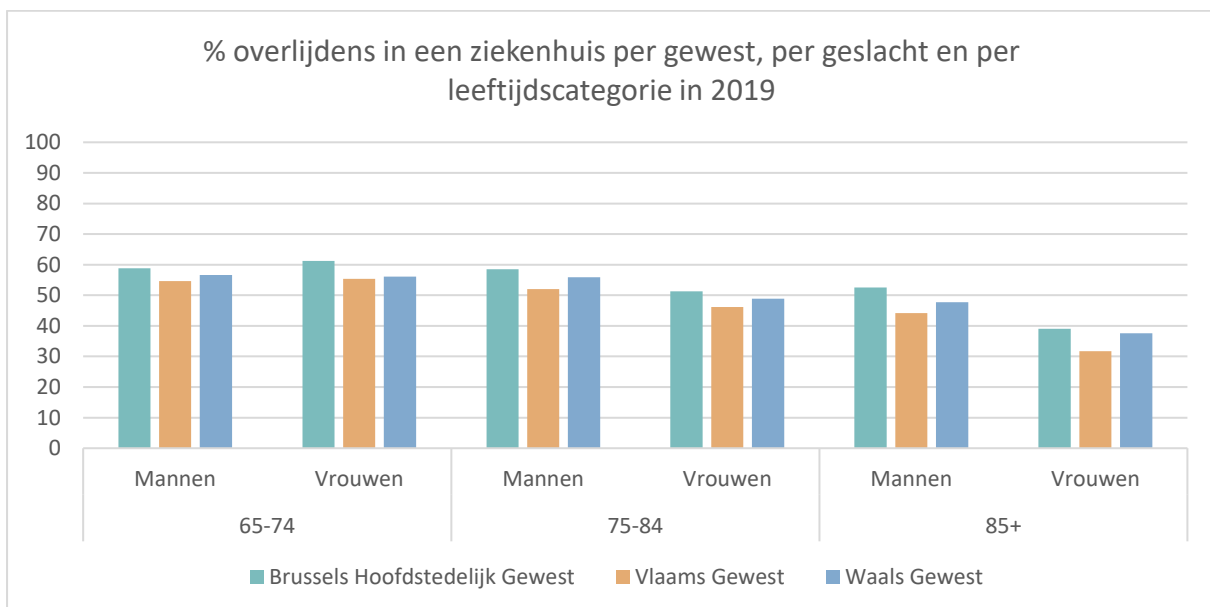

4.2. Verhouding aantal overlijdens in en buiten het ziekenhuis

In België vonden bij de totale bevolking 46,7% van alle overlijdens in een ziekenhuis plaats in 2019. Wanneer we dit cijfer bekijken uitsplitsen per leeftijdscategorie in de groep van personen van 65 jaar en ouder, zien we dat het percentage voor de leeftijdscategorieën 65-74 jaar (55,7% bij mannen en 56,1% bij vrouwen) en 75-84 jaar (53,8% bij mannen en 47,5% bij vrouwen) hoger ligt dan het percentage bij de totale bevolking. Wanneer we kijken naar de leeftijdscategorie van personen van 85 jaar en ouder, merken we op dat er een daling is in het percentage overlijdens in een ziekenhuis, met respectievelijk 45,9% mannen en 34,3% vrouwen. Het percentage overlijdens in een ziekenhuis voor alle personen van 65 jaar en ouder bedraagt 45,6%.

Wanneer we de cijfers per gewest bekijken, stellen we het volgende vast voor personen van 65 jaar en ouder: in 2019 vonden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 49,9% overlijdens in het ziekenhuis plaats, in het Vlaams Gewest 43,7% en in het Waals Gewest 48,0%. Een onderzoek van de VUB en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel⁸ verklaren de hogere ziekenhuissterfte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door een minder prominente rol die de eerstelijnsgezondheidszorg speelt en door het feit dat palliatieve zorg in Brussel meer wordt verleend in ziekenhuizen dan in het Vlaamse Gewest waar er een netwerk is van palliatieve thuisverzorgers. Verder geeft het onderzoek aan dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 24% van de bewoners in een woonzorgcentrum in de laatste fase van hun leven getransfereerd wordt naar een ziekenhuis.

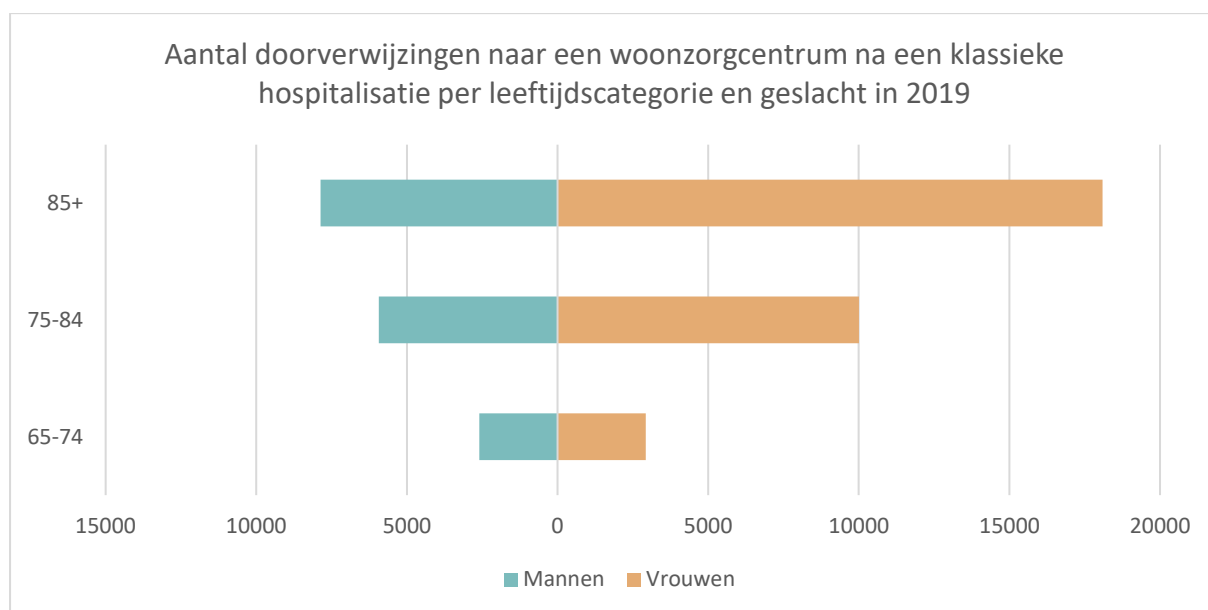
⁸ Determinants of Place of Death in the Brussels Metropolitan Region. Journal of Pain and Symptom Management 2009 Jun; 37(6):996-1005

5. Doorverwijzing naar een woonzorgcentrum na een klassieke hospitalisatie

Zoals reeds eerder vermeld waren er in België in 2019, 2.165.300 personen van 65 jaar en ouder. Uit een studie van het KCE blijkt dat 8,5% van personen ouder dan 65 jaar in een woonzorgcentrum woont⁹. Dit percentage is echter sterk leeftijdsgebonden. Slechts 1% in de leeftijdscategorie van 65 tot 69 jaar woont namelijk in een woonzorgcentrum maar daarentegen woont 40% van de personen ouder dan 90 jaar in een woonzorgcentrum. Daar er in België meer vrouwen dan mannen op oudere leeftijd zijn, zien we dat $\frac{3}{4}$ van de bewoners in een woonzorgcentrum een vrouw is.

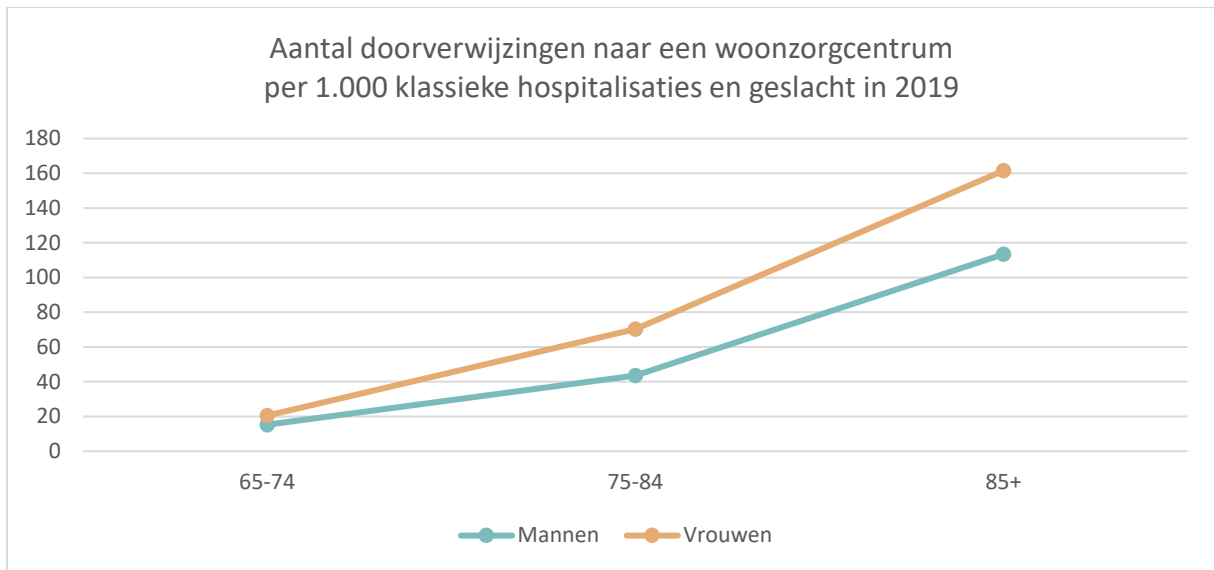
België telde in 2018 iets meer dan 144.000 plaatsen in woonzorgcentra. De gemiddelde verblijfsduur in een woonzorgcentrum bedraagt 2,9 jaar. In 2019 werd bij 47.434 verblijven van patiënten van 65 jaar en ouder na een ziekenhuisverblijf in klassieke hospitalisatie voor het eerst een doorverwijzing gedaan naar een woonzorgcentrum. Dit betreft 6,1% van alle klassieke hospitalisaties bij deze groep van patiënten.

Onderstaande grafiek toont aan dat vanaf de leeftijd van 75 jaar bijna dubbel zo veel vrouwen als mannen worden opgenomen in een woonzorgcentrum na een klassieke ziekenhuisopname. Dit kan deels verklaard worden door de bevolkingssamenstelling in België. Er zijn immers meer vrouwen op oudere leeftijd dan mannen.

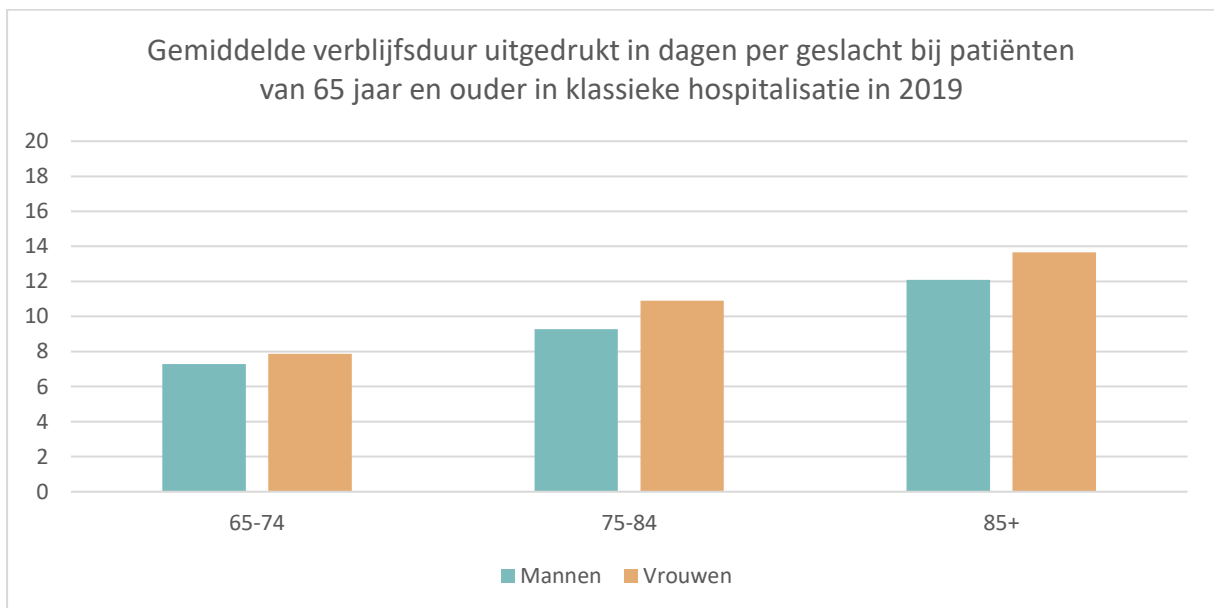
Wanneer we de cijfers bekijken per 1.000 klassieke ziekenhuisverblijven zien we dat na een klassieke hospitalisatie voor de leeftijdscategorie van personen van 65 tot 74 jaar 15,2 op 1.000 mannen en 20,5 op 1.000 vrouwen worden doorverwezen naar een woonzorgcentrum. Voor de leeftijdscategorie van personen van 75 tot 84 jaar stijgt dit naar 43,6 op 1.000 mannen en 70,2 op 1.000 vrouwen. Voor de leeftijdscategorie van personen ouder dan 85 jaar stijgen deze aantallen naar 113,4 op 1.000 voor mannen en 161,5 op 1.000 voor vrouwen.

⁹ Bron: <https://www.gezondbelgie.be/nl/performantie-van-het-belgische-gezondheidssysteem/specifieke-zorgdomeinen/zorg-voor-ouderen>

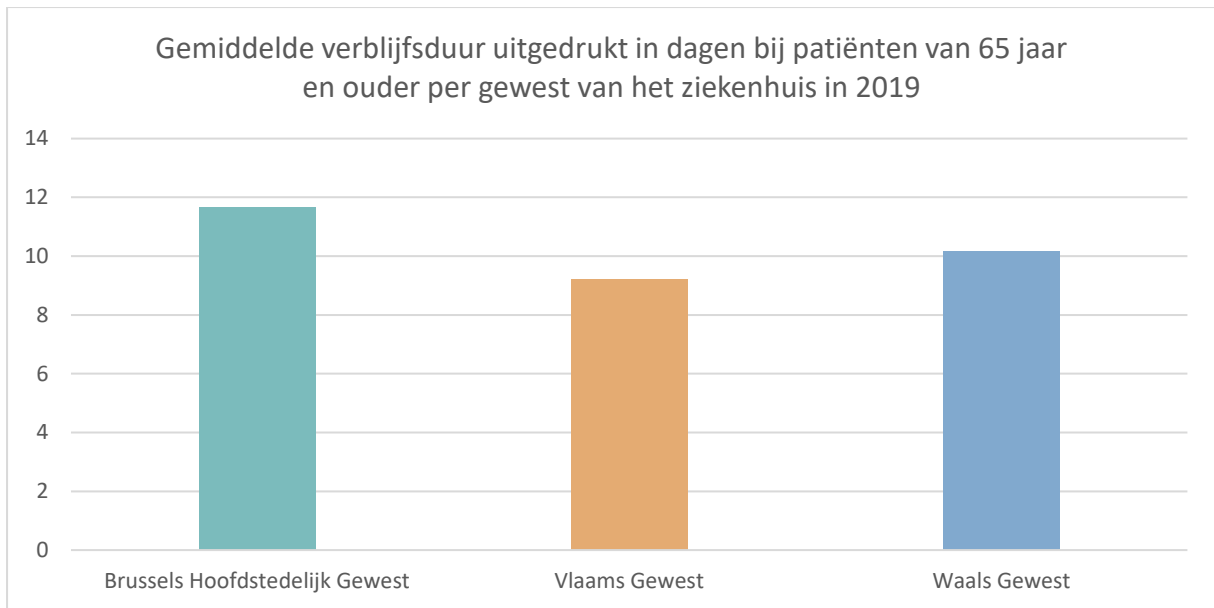

6. Verblijfsduur in klassieke hospitalisatie bij personen van 65 jaar en ouder in 2019

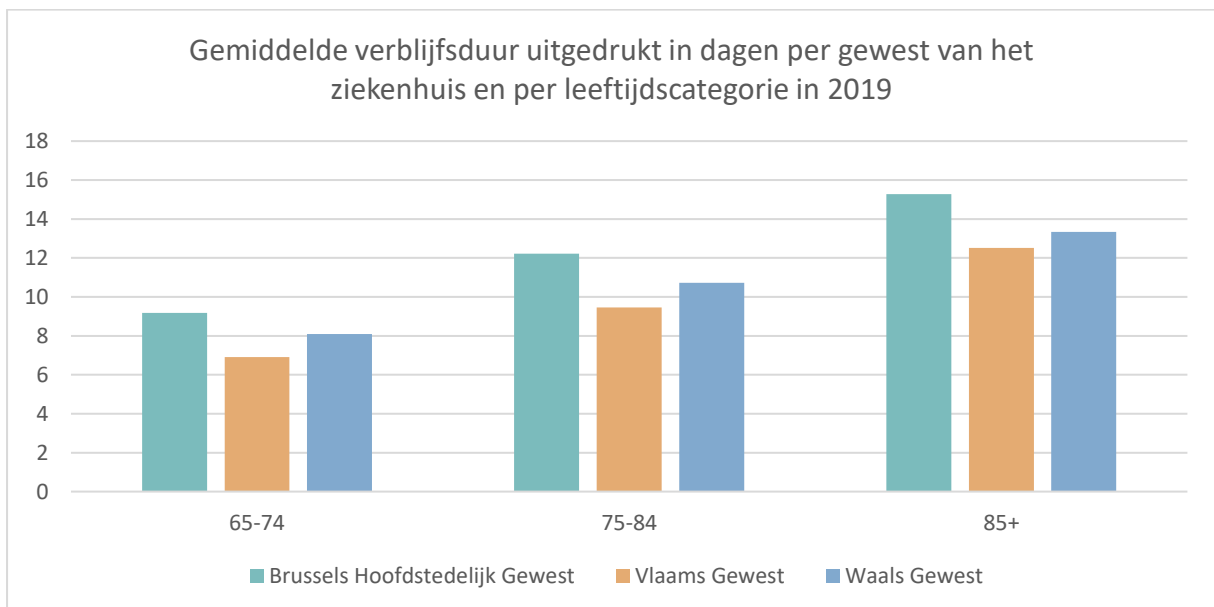
We stellen vast dat de gemiddelde verblijfsduur het hoogst is in de leeftijdsgroep van personen ouder dan 85 jaar. Verder observeren we dat vrouwen gemiddeld langer in het ziekenhuis blijven dan mannen.

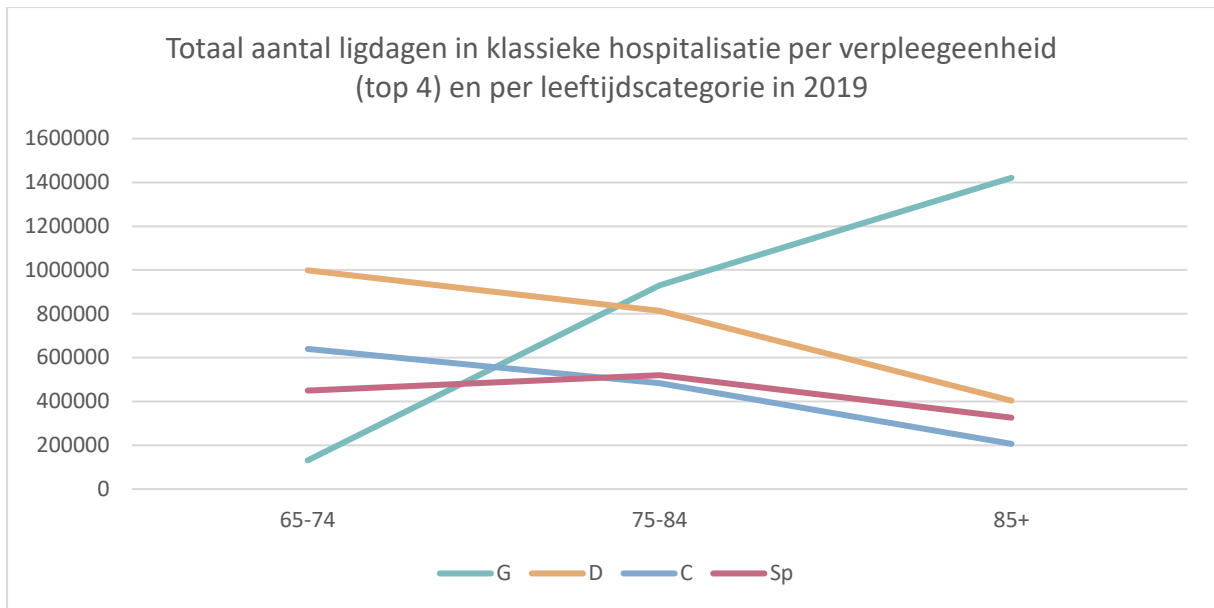
Bij een vergelijking van de gemiddelde verblijfsduur per regio stellen we kleine verschillen vast. Zo zien we dat in ziekenhuizen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de gemiddelde verblijfsduur langer is met 11,66 dagen ten opzichte van 10,15 dagen in het Waalse Gewest en 9,21 dagen in het Vlaamse Gewest.

De gemiddelde verblijfsduur van de patiënt neemt in alle gewesten toe naarmate de leeftijd van de patiënt stijgt. We stellen voor alle leeftijdscategorieën de kortste gemiddelde verblijfsduur vast in het Vlaamse Gewest en de langste gemiddelde verblijfsduur in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Personen van 65 jaar en ouder worden voornamelijk opgenomen in de volgende verpleegeenheden: dienst voor diagnose en heelkundige behandeling, met uitzondering van de bedden toegekend aan intensieve zorg en brandwonden (C), dienst voor diagnose en geneeskundige behandeling, met uitzondering van bedden toegekend aan de functie intensieve zorg en deze voor brandwonden (D), dienst voor geriatrie (G), gespecialiseerde diensten (SP). 80,85% van alle ligdagen van patiënten in klassieke hospitalisatie van 85 jaar en ouder vinden plaats in één van bovengenoemde verpleegeenheden. In de leeftijdscategorie 65 tot 84 jaar vinden de meeste ligdagen plaats in een C- of D-verpleegeenheid. Hoe ouder de patiënt wordt, hoe groter het aandeel van een verpleegeenheid G wordt en hoe minder lang patiënten op een C-of D-verpleegeenheid verblijven. Het aantal verblijven op een gespecialiseerde verpleegeenheid (SP) blijft eerder stabiel.

Wanneer we de gemiddelde ligduur per verpleegeenheid bekijken, zien we grote verschillen in de gemiddelde ligduur per verpleegeenheid. De verblijfsduur in de verpleegeenheden C en D is het kortst (respectievelijk 4,76 en 5,85 dagen voor alle personen van 65 jaar en ouder). De gemiddelde verblijfsduur in een geriatrische verpleegeenheid bedraagt 15,23 dagen. De gespecialiseerde verpleegeenheden kennen de langste gemiddelde ligduur met 31,74 dagen. Dit is gezien de aard van de verpleegeenheid te verwachten.

